

glasilo

vrhovnega sveta

---

leto LXXXVIII julij–september 2007

398

Pascual Chávez

»To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin.«

1 Kor 11,24

**OBHAJAMO EVHARISTIJO,
DA POSTANEMO EVHARISTIJA**

Pascual Chávez V.

»To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin.« *1 Kor 11,24*
Obhajamo evharistijo, da postanemo evharistija

GVS 398

Naslov izvirnika

«Questo è il mio corpo, che è per voi. Fate questo in memoria
di me» *1 Cor 11,24*

Fare l'Eucaristia per farsi Eucaristia

v: Atti del Consiglio Generale (Glasilo vrhovnega sveta)
letu LXXXVIII, julij–september 2007, št. 398

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije
in obveščanja za salezijansko družbo

Prevedel: prof. Stane Okorn SDB

Uredil: Marjan Lamovšek SDB

Računalniški prelom: Marko Suhoveršnik SDB

Izdal in razmnožil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana
Namesto rokopisa za člane salezijanske družbe
Ljubljana, 2007

Pascual Chávez

»To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin.«

1 Kor 11,24

**OBHAJAMO EVHARISTIJO,
DA POSTANEMO EVHARISTIJA**

1. »OBHAJATI EVHARISTIJO« DANES. 1.1 Evharistija v novejši zgodovini Cerkve. **1.2** Evharistija v trenutnem življenju Družbe. **1.3** Evharistija v življenju sobratov. **2. SPOMIN NA IZKUŠNJO JEZUSOVIH UČENCEV. 2.1** Prvi odpad učencev (*Jn 6,66-71*). **2.2** Dokončna zapustitev dvanajsterih (*Mr 14,17-31*). **2.2.1** Hoja za Jezusom nam še ne daje zagotovila, da ga ne bomo izdali. **2.2.2** Velike obljube Jezusu nam ne dajejo trdnosti, da ga ne bomo zatajili. **2.2.3** Na zavezo, ki smo jo prelomili, ko je komaj bila sklenjena, se je treba spominjati. **2.3** Jezusovo dejanje, ko je prišla njegova ura: ljubiti do konca (*Jn 13,1-20*).

3. »POSTATI EVHARISTIJA« DANES. 3.1 Posvečeno življenje, »evharistično življenje«. **3.1.1** Posvečeno življenje, »spominjanje« prek pokorščine. **3.1.2** Posvečeno življenje, »daritev« po čistosti. **3.1.3** Posvečeno življenje, »gostija« po uboštvu. **3.2** Salezijanec, evharistični človek. **3.2.1** Od obhajanja do upodabljanja. **3.2.2** Od upodabljanja do češčenja - **3.2.3** Od češčenja do poslanstva. **Sklep.**

7. junija 2007
Na praznik sv. Rešnjega telesa in krvi

Predragi sobratje!

Prisrčno vas pozdravljam po svoji vrnitvi iz Aparecide v Braziliji, kjer je bila 5. konferenca latinskoameriških in karibskih škofov. Na njej je poleg vrhovnega predstojnika sodelovalo 13 salezijanskih škofov in 2 HMP. Zame je to bila izredna izkušnja Cerkev, o kateri vam bom govoril kdaj pozneje. Sedaj bi si samo želel, da bi to veliko zborovanje ljudem te velike celine obudilo upanje in življenje prek Cerkev in nas don Boskovich salezijancev v njej, da bi postala zaljubljena in zvesta Kristusova učenka ter prepričana in pogumna misijonarka. Danes bi vam pa rajši govoril o stvari, ki mi je zelo pri srcu in sem o njej razmišljal že lansko leto.

Popolnoma sem prepričan, da se komu od vas zdi preveč ali celo odveč pisati še eno pismo o evharistiji. Gotovo niste pozabili pisma, ki ga je za sveto leto 2000 napisal don Vecchi, da bi ponovno odkrili evharistično skrivnost in njen pomen za naše življenje in za našo pastoralo¹. Povem vam pa, da sem že kar nekaj časa srčno želel ponovno spregovoriti o tej temi in vam prikazati svoje skrbi. Stvar se mi zdi žgoča.

---

¹ JUAN E. VECCHI, »Questo è il mio corpo, offerto per voi«, ACG 371 (2000), str. 5.

1. »OBHAJATI EVHARISTIJO« DANES

Ko se želimo »povrniti k don Bosku« in ustvarjalno obuditi njegove čudovite karizmatične zamisli in njegove izvirne vzgojne uvide, bi si želel, da vedno bolj in vedno zavzeteje živimo iz evharistije, jo obhajamo redno, z vso hvaležnostjo ter jo zremo v osebni in skupnostni češčenju! Kako bi bolje oznanjali Gospodovo smrt, dokler ne pride, kot tako, da jemo ta kruh in pijemo ta kelih ter tako postanemo »kruh, razlomljen« za sobrate in za mlade, in »pijača«, da bi imeli življenje v obilju? (gl. 1 Kor 11,26). Kako naj bi učinkoviteje privedli našo mladino do spoznanja, da jih je Bog prvi ljubil (gl. 1 Jn 4,8-9.19), in sicer brezmejno ljubil (gl. Jn 13,1)?

1.1 Evharistija v novejši zgodovini Cerkve

Vir in višek življenja in poslanstva Cerkve², dar evharistije, »ki ga je Cerkev vedno hranila kot najdragocenejši zaklad«³, je spremljal in spodbujal pot prenove, ki jo je Cerkev prehodila od 2. vatikanskega cerkvenega zbora do danes. Težko da bi moglo biti kaj drugače, saj »je obhajanje evharistije v središču rasti Cerkve«⁴; »Cerkev« namreč »živi od evharistije. Ta resnica ne izraža le vsakdanje izkušnje vere, marveč hrani kot povzetek jedro skrivnosti Cerkve«⁵.

Ko koncil še ni bil končan, je Pavel VI. že objavil okrožnico *Skrivnost vere* (3. sept. 1965) o nauku in češčenju svete evharistije: »Koncilskim očetom,« je zapisal papež, »ni bilo nič bolj pri srcu kot spodbuditi vernike, da bi s trdno vero in najglobljo pobožnostjo aktivno sodelovali pri obhajanju te presvete skrivnosti.«⁶

V dolgotrajnem učenju Janeza Pavla II. pa smo opazili »izredno osredinjenost na zakrament evharistije«.⁷ V prvih letih svoje učiteljske službe

² *Sacrosanctum Concilium*, Koncilska konstitucija o bogoslužju, 4. dec. 1963, 10.

³ PAVEL VI., *Skrivnost vere*, okrožnica o nauku in češčenju svete evharistije, 3. septembra 1965, 1.

⁴ JANEZ PAVEL II., *Cerkev živi iz evharistije*. Okrožnica o evharistiji v njenem odnosu do Cerkve, 17. aprila 2003, 21.

⁵ JANEZ PAVEL II., *Cerkev o evharistiji*, 1.

⁶ PAVEL VI., *Mysterium fidei*, 2.

⁷ GIOVANNI MARCHESI, »L'Eucaristia: 'Sacramento della carità'. Apostolska posinodalna spodbuda BENEDIKTA XVI., *La civiltà cattolica*, 3764 (2007), str. 171.

je napisal apostolsko pismo *Dominicae cenae – Ob Gospodovi večerji* (24. febr. 1980), kjer je poudaril »nekatero vidike v evharistični skrivnosti in njenem vplivu na življenje njenih služabnikov«. ⁸ Da bi pa poudaril njeno živo in odrešilno navzočnost v Cerkvu, je hotel, da bi za veliki jubilej v Rimu obhajali *Mednarodni evharistični kongres*: »Leto dva tisoč,« si je obetal, »bo v prvi vrsti evharistično leto.« ⁹ Tri leta zatem, l. 2003, nas je s svojo okrožnico *Ecclesia de Eucharistia* (17. aprila 2003) hotel spomniti, da »je pogled Cerkve vedno obrnjen na njenega Gospoda, navzočega v oltarnem zakramentu, v katerem odkriva polno razodevanje njegove neskončne ljubezni.« ¹⁰ Naslednje leto je z apostolskim pismom *Mane nobiscum Domine* (7. okt. 2004) Janez Pavel II. napovedal celotno leto, v katerem je hotela Cerkev »v močni zavzetosti živeti skrivnost svete evharistije ... na poti naših vprašanj in nemirov, včasih pa tudi žgočih razočaranj«. ¹¹ Mednarodni evharistični kongres od 10. do 17. oktobra 2004 v Guadalajari v Mehiki, redno zborovanje škofov o »evharistiji kot viru in višku življenja in poslanstva Cerkve«, ki je bilo od 2. do 23. oktobra 2005 v Vatikanu, in svetovni dan mladine od 16. do 21. avgusta 2005 v Kölnu v Nemčiji, da bi evharistija postala »življenjsko središče, okoli katerega naj bi se zbirali mladi, da »bi hranili svojo vero in svoje navdušenje«, ¹² so bili dogodki, ki so zaznamovali to leto evharistije, ki je doseglo svoj določen višek »po sledih koncila in svetega leta«. ¹³

Dve od teh pobud, »naravni razvoj pastoralnih ciljev«, ki jih je Janez Pavel II. hotel vtisniti Cerkvu ob začetku tretjega tisočletja, ¹⁴ je rad sprejel in dokončal Benedikt XVI.

---

⁸ JANEZ PAVEL II., *Dominicae cenae*. Apostolsko pismo o skrivnosti in češčenju evharistije, 24. febr. 1980, 2.

⁹ JANEZ PAVEL II., *Tertio millenio adveniente*. Pismo o pripravi na leto 2000. 10. novembra 1994, 55.

¹⁰ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*. Okrožnica o evharistiji v njenem odnosu do Cerkve. 17. aprila 2003, 1.

¹¹ JANEZ PAVEL II., *Ostani z nami, Gospod*, apostolsko pismo za leto evharistije, 7. okt. 2004, 2.

¹² Isto kot zgoraj, št. 4.

¹³ Isto kot zgoraj, št. 6-10. Ob papeževih dokumentih je pa tudi kongregacija za bogočastje in disciplino zakramentov izdala navodila: *Redemptionis Sacramentum; Anno dell'eucaristia: suggerimenti e proposte* (15. okt. 2004): Osservatore Romano 15. okt. 2005. Dodatek.

¹⁴ Prim. JANEZ PAVEL II., *Ostani z nami, Gospod*. Apostolsko pismo za leto evharistije, 7. okt. 2004, 4.

Na ravnici Marienfeld je 20. avgusta med bedenjem papež spomnil mlade na češčenje skrivnosti, preden jih je povabil k evharističnemu slavlju naslednjega dne, naj se udeležijo maše (skrivnosti) in se poistijo s Kristusom: »Kruh in vino,« jim je dejal papež, »postaneta njegovo telo in kri. Na tej točki se spremenjenje ne sme končati, ampak se pravzaprav šele začinja. Kristusovo telo in kri sta nam dana, da bi se mi sami spremenili, ko pride čas. Mi sami moramo postati Kristusovo telo, postati z njim ene krvi ... Češčenje postane združenje. Kristus ni samo pred nami kot kdo popolnoma drug. Je v nas in mi v njem.«¹⁵

Benedikt XVI., ki je osebno predsedoval glavnim sestankom sinode, je pozneje objavil posinodalno apostolsko spodbudo *Sacramentum caritatis – Evharistija, zakrament ljubezni* (22. febr. 2007), da bi »povzel številna bogata razmišljanja in predloge [...] in razložil nekatere temeljne smernice, da bi Cerkvi dal nove pobude in evharistično gorečnost.«¹⁶ Papež je potrdil in izrecno navedel mnoge odlične posege sinodalnih očetov, hotel pa je »povezati sedanjo spodbudo s svojo (mojo) prvo okrožnico *Bog je ljubezen*, v kateri je (sem) večkrat govoril o evharistiji, da bi poudaril njen odnos do krščanske ljubezni, bodisi do Boga bodisi do bližnjega: “Učlovečeni Bog nas vse priteguje k sebi. Zato razumemo, kako je *agape* sedaj postala tudi ime za evharistijo: v njej Božja *agape* telesno pride do nas, da bi v nas in po nas nadaljevala svoje delo!”«¹⁷

Življenje Cerkve v zadnjih letih, zlasti od svetega leta naprej, »je bilo nedvomno močno zaznamovano v evharističnem smislu.«¹⁸ Sicer pa ne bi moglo biti drugače: »Evharistija je Jezus, ki se nam daje in nas nenehno gradi kot svoje telo ... Evharistija je torej sestavni del bitja in delovanja Cerkve.«¹⁹ Če drži, da »Cerkev živi od evharističnega Kristusa, da jo on hrani in razsvetljuje«²⁰, tudi drži, da »se Cerkev po zaslugi evharistije vedno znova preraja«²¹. Cerkev ne more ostajati zvesta svojim koreninam in

---

¹⁵ BENEDIKT XVI., Pridiga v Kölnu.

¹⁶ BENEDIKT XVI., *Sacramentum Caritatis - Evharistija, zakrament ljubezni*, (odslej: EZL), posinodalna apostolska spodbuda, 22. febr. 2007, 5.

¹⁷ BENEDIKT XVI., pt.

¹⁸ BENEDIKT XVI., pt., št. 4

¹⁹ BENEDIKT XVI., pt. št. 14-15.

²⁰ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, št. 6.

²¹ BENEDIKT XVI., *Pridiga ob zasedbi rimskega sedeža* (7. maja 2005) AAS 97 (2005), str. 752.

ne rasti brez obhajanja evharistije: »Čim bolj živa je evharistična vera med Božjim ljudstvom, toliko globlja je njena soudeležba pri življenju Cerkve.« Še več: »Vsaka velika reforma je na kak način vezana na ponovno odkrivanje vere v evharistično navzočnost Gospoda med svojim ljudstvom.«²²

1.2 Evharistija v trenutnem življenju Družbe

»Tudi za nas,« nam je pred leti zapisal Juan Vecchi, »osebna in skrupozna, duhovna in apostolska (...) prenova obsega prepričano in veselo odkrivanje bogastva, ki nam ga ponuja evharistija, in odgovornosti, h katerim nas kliče.«²³ Potrjujem te njegove besede in vam jih predlagam kot nujno nalogo, da boste mogli sprejeti in uresničiti don Boskov duhovni in apostolski program, ki nam bo, kakor upam, gotovo pomagal, da »ponovno najdemo izvir naše karizme, ki je cilj našega poslanstva in prihodnost naše družbe.«²⁴

V pismu za sklic prihodnjega vrhovnega zbora sem vam ravno zaupal, da je v meni »dozorelo prepričanje, da mora družba v srcu vsakega sobrata vzbuditi navdušenje za geslo *Da mihi animas* in si tako privzeti »navdih, razlog in energijo, da bomo dali odgovor na pričakovanje Boga in potrebe mladih.«²⁵ Naša srca se bodo prebudila samo, če bodo v resnici uspela začutiti navdušenje Boga za njegove, še več, če ga bodo začutila z njim vred. Za to pa ni hitrejše in učinkovitejše poti kot obhajanje evharistije, kajti »evharistija ni le vir in višek življenja Cerkve, ampak tudi njeno poslanstvo ... Ne moremo pristopiti k Božji mizi, ne da bi se dali vpreči v gibanje poslanstva, ki po navdihu samega Božjega srca skuša doseči vse ljudi. Zato je misijonarska zavzetost bistven sestavni del evharistične oblike krščanskega življenja.«²⁶

Brez evharističnega življenja torej ni apostolskega življenja. Don Bosco, »evharistični človek«,²⁷ je za nas vzor, odločilna preizkušnja: »Bogu je obljubil, da bo do zadnjega diha za mlade. In resnično je bilo tako. Zakra-

---

²² BENEDIKT XVI., *EZL*, št. 6.

²³ J. E. VECCHI, *To je moje telo, ki se daje za vas* (GVS 371), str. 4.

²⁴ PASCUAL CHAVEZ, *Da mihi animas, cetera tolle ...* GVS 394, št. 6.

²⁵ PASCUAL CHAVEZ, pt.

²⁶ BENEDIKT XVI., *EZL* št. 84.

²⁷ J. E. VECCHI, *To je moje telo ...* str. 31.

mentalna soudeležba pri Kristusovi daritvi nam pomaga, da se poistimo z njegovimi apostolskimi občutki in z njegovo velikodušno predanostjo zahtevam Božjega kraljestva.« Tako je zapisal don Vecchi in dodal: »Stvar, ki najbolj od vseh kaže, do kod je evharistična skrivnost zaznamovala don Boskovo življenje (...), je odnos do pastoralne ljubezni, ki jo je on izrazil v geslu *Da mihi animas*. Te besede (...) so don Boskov sklep in način, kako bi se bolj upodobil po Kristusu, ki je Očetu ponudil svoje življenje za odrešenje ljudi.«²⁸

Kot on tudi salezijanec dobiva »moč in spodbudo, da bi bil tudi v našem času znamenje zastonske in rodovitne ljubezni, ki jo ima Bog do človeškega rodu«²⁹. »Vedno imejte oči uprte v don Boska,« nas je spodbujal pokojni Janez Pavel II. »On je nenehno živel v Bogu in je priporočal edinost skupnosti okoli evharistije.«³⁰

Če nas navdušeno delo, zavzeto za njihovo odrešenje, sili, da živimo evharistično, pa nas kot posvečene Bogu, navdušene zanj, obvezuje, da postanemo evharistični ljudje »*po evharistični skladnosti*, h kateri je naše bitvanje objektivno poklicano«.³¹ Ni težko razumeti: »*Živi spomin na življenje in delovanje Jezusa*, učlovečene Besede, vpričo Očeta in bratov«³² posvečeni živijo, da bi obhajali *zakramentalen*, torej učinkovit *spomin* Kristusove daritve, ali še bolje, da bi bili spomin Kristusa, ki se še naprej posvečuje za nas in po nas za druge. Zakramentalna učinkovitost evharističnega spominjanja se ne omejuje na spominjanje Jezusa, ki se daruje *pro nobis*; želi pa, in tu gre za njeno stvarno učinkovitost, da bi tisti, ki se ga v evharistiji spominjajo, darovali svoje življenje. Kot vsi krščeni, le da bolj skladno in zahtevno, redovniki, ki »se udeležujejo evharistične daritve, vira in vrhunca vsega krščanskega življenja, darujejo Bogu božansko žrtev, z njo pa tudi sami sebe«.³³ Ravno po tem darovanju samih sebe postajajo *živ Kristusov spomin*: darovanje lastnega življenja ponavlja in prav na ta način 'spominja' Kristusovo daritev. Posvečeni živijo evharistično ne toliko, če pogostokrat obhajajo evharistijo, temveč če razdajajo svoje življenje za druge.

---

²⁸ Isto št. 37 in 39.

²⁹ BENEDIKT XVI., *EZL*, št. 81.

³⁰ JANEZ PAVEL II., *Sporočilo ob začetku XXV. VZ*, 25. VZ str. 117.

³¹ BENEDIKT XVI., *EZL*, št. 83.

³² JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 22.

³³ 2. vat., C št. 11.

Mi salezijanci kot posvečeni, ki so izbrali Kristusa kot edini smisel svojega življenja, ne moremo, da ne bi vzpostavili polnejše občestvo z njim, ki se uresničuje ravno z darovanjem svojega življenja. Evharistija, ki jo obhajamo *v zakramentu*, ko prejemamo v dar darovano Jezusovo telo, in predvsem, ki jo obhajamo *z življenjem* vsakokrat, ko se s telesom in dušo posvečamo drugim, »je vsakdanja popotnica in vir duhovnosti za posameznika in za vso ustanovo. V njej je vsak posvečeni poklican doživljati Kristusovo velikonočno skrivnost, tako da se zedini z njim v darovanju lastnega življenja Očetu po Svetem Duhu.«³⁴

Dragi sobratje, ne morem si zamišljati nas kot posvečenih salezijancev, če ne moremo »v obhajanju evharistije in njenem čiščenju najti moči za radikalno hojo za pokornim, ubogim in čistim Kristusom«. ³⁵ Kako bi mogli dati odgovor na naš osebni in skupnostni poklic, če ne živimo *iz* evharistije in *za* evharistijo?

1.3 Evharistija v življenju sobratov

Vtis imam, in to vam priznam malo zaskrbljen, da med nami niso zmogli vsi prehoditi poti, ki sta jo Cerkev in naša družba pričakovali od nas. Iz preučevanja poročil o izrednih vizitacijah po inšpektorijah in iz osebnih obiskov sem ugotovil, da v družbi vlada določen *primanjkljaj evharističnega življenja*. To je nenormalno, čeprav ne novo stanje. G. Vecchi jo je namreč že z vso skrbnostjo opredelil in opisal;³⁶ tudi če pogledamo le, navajam samo kot primer, kakovost naših skupnih obhajanj evharistije, je omenil »zmedo, svojevoljne izjave, naglico, podcenjevanje gest in simbolične govornice in 'sekularizacijo nedelje'«. ³⁷

Če bi bil ta moj pogled pravilen, bi morali biti zelo zaskrbljeni. Seveda to stanje ni izključno pri nas, temveč zadeva vso krščansko skupnost. O tem je »z globoko žalostjo« govoril Janez Pavel II., ko je napisal okrožn-

³⁴ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 95.

³⁵ BENEDIKT XVI., *EZL*, št. 81.

³⁶ Gl. J. E. VECCHI, *To je moje telo*. GVS 371, str. 6-14. 25. VZ pa je tožil nad »oslabljenjem vere, ki se kaže v mlačnem molitvenem življenju in mlačnem vsakdanjem obhajanju evharistije (25. VZ, 54, v: ACG 378, str. 57).

³⁷ Gl. LUC VAN LOOY, *Obhajanje evharistije v naši skupnosti*. Za preveritev kakovosti; ACG 371, str. 53.

ico *Ecclesia de Eucharistia*: da »bi učinkovito prispeval, da bi se razpršili nesprejemljivi nauki in navade in bi evharistija zablestela v vsem sijaju skrivnosti.«³⁸ V našem primeru pa bi pomanjkljivo in nezadostno evharistično življenje v polnosti prizadelo temeljno prvino salezijanske karizme in pedagogike. Kakor smo (...) »vsi in ob vsaki priložnosti poklicani, da smo vzgojitelji za vero, hodimo z mladimi, da jih vodimo k vstalemu Gospodu« (K 34).

Dobro vemo, da sta za don Boska »privlačnost in želja po evharistiji (...) prostor, kjer lahko odkrijemo ukoreninjanje vere in ljubezni, okus za nebeške stvari in od tod stopnjo krščanske popolnosti«. Jezus, zlasti tisti v evharistiji, »obvladuje duhovno življenje don Boska in okolja, ki ima njega v središču [...] To je tisti Jezus, s katerim se je don Bosko vsak dan pogovarjal pri vsakdanjem popoldanskem obisku v cerkvi; tisti Jezus, pred katerega je pri molitvi položil svoje fante ali ko je šel v mesto prosit zanje miloščino. Ko se je v starosti pogovarjal z njim, se ni znal več popolnoma obvladati in je pred njim razlil svoja čustva. Tako je pri maši velikokrat točil solze.«³⁹

Don Bosko je kot vzgojitelj postavil »pedagoško načelo«,⁴⁰ ki je bilo sad njegove vere in osebne izkušnje: »pogosta spoved, pogosto obhajilo in vsakdanja maša so stebri, ki naj podpirajo vso vzgojno stavbo, v kateri ni prostora za grožnjo in palico.« Z vzgojno preudarnostjo pa je dodal: »Nikoli ne smete siliti fantov k zakramentom, ampak jih samo vzpodbujati in jim dati priložnost zanje.«⁴¹ Ta načela evharistične pedagogike so v Valdoccu uresničevali »dobesedno« in jih kot »splošno smernico« vključili v celoten vzgojni sistem.⁴²

Pomanjkanje evharističnega življenja se po mojem utegne skrivati in naraščati za rednim skupnim življenjem in za včasih kar divjo apostolsko dejavnostjo, v temelju pa se kaže na prvem mestu v nesposobnosti, da bi iz evharističnega slavlja napravili »vsakodnevno središčno dejanje sleherne skupnosti, ki bi ga doživljali kot praznik« (K 88), na drugem mestu pa v

---

³⁸ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, št. 10.

³⁹ PIETRO STELLA, *Don Bosco nella storia della Religiosità Cattolica*, LAS str. 105.107.

⁴⁰ PIETRO BRAIDO, *Don Boskova vzgojna izkušnja*, Rim, LAS 1988, str. 125.

⁴¹ PIETRO BRAIDO, *Don Bosko vzgojitelj*, Rim, LAS 1997/3, str. 262.

⁴² PIETRO BRAIDO, *Preprečevati in ne kaznovati*, don Boskov vzgojni sistem, Rim, LAS 1999, str. 259.

pomanjkanju »občudovanja Božje skrivnosti«,⁴³ ki se poraja iz vztrajnega zrenja njegove brezmejne ljubezni, ki se je razodela v evharističnem Kristusu, katerega navzočnost »je v naših domovih za nas, don Boskove sinove, nagib za pogosta srečanja« (K 88). Vendar evharistična skrivnost »ne dopušča okrajšav in ne instrumentalizacije. Opravljati jo moramo v celovitosti tako glede obhajanja kakor glede intimnega pogovora z Jezusom takoj po obhajilu in kot trenutek molitve v evharističnem čiščenju zunaj maše. Tedaj se Cerkev notranje utrjuje in gradi.«⁴⁴

S tem, ko smo ugotovili pojave slabosti, še nismo določili njihovega vzroka. Osebnost sem prepričan, da pomanjkljivosti pri našem obhajanju evharistije tičijo v samem bistvu evharističnega zakramenta, rastejo pa in se ohranjajo v globini našega srca. »Možnost Cerkve, da 'obhaja' ('dela') evharistijo, je ukoreninjena v Kristusovi podaritvi samega sebe (...). Tako tudi mi pri vsaki maši izpovedujemo prvenstvo Kristusovega daru (...). On je za večno tisti, ki nas je prvi vzljubil.«⁴⁵ To »prvenstvo, ne le v času, ampak po bistvu« Božje ljubezni, nas pretrese do dna. Evharistija je skrivnost, ker se nam v njej odkriva neskončna ljubezen (gl. *Jn* 15,13). Taka božanska ljubezen, ki presega vse naše sposobnosti, nas preseneča in osuplja. Četudi se vedno tega ne zavedamo, imamo navadno težave pri prejemanju daru evharistije, Božje ljubezni, ki se razodeva v podarjanju Kristusovega telesa (gl. *Jn* 3,16), ki presega naše razumevanje in izziva našo svobodo. Bog je vedno večji od našega srca in prihaja do tja, kamor naše najboljše želje ne morejo priti.

Prav zato, ker imajo nekateri tako Božjo ljubezen, ki se podarja, za nemogočo, nerazumno in pretirano, naštevajo vse mogoče izgovore, da ga ne prejema v svetem obhajilu in ga nočejo častiti v tihem čiščenju. Taka skrajna ljubezen nam vzbuja strah, razodeva temeljno revščino našega bitja: globoka želja po ljubezni nam jemlje čas in moč, da bi se prepustili Božji ljubezni. Tako se rajši predajamo delavnosti, se zatekamo v delo za druge, se izčrpavamo zanje⁴⁶ in se prikrajšamo za presenečenje, da nas ima Bog zelo rad. Če bi to upoštevali, bi se čutili dolžne pred Bogom, čigar ljubezni, ki ga častimo in prejemo v svetem obhajilu, ne bi mogli nikoli pogrešati.

---

⁴³ BENEDIKT XVI., *EZL*, 41.

⁴⁴ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, 61.

⁴⁵ BENEDIKT XVI., *EZL*, 14.

⁴⁶ »Bistveni prispevek, ki ga Cerkev pričakuje od posvečenega življenja, obstaja veliko bolj v biti kot v delati« (BENEDIKT XVI., *EZL*, 81).

2. SPOMIN NA IZKUŠNJO JEZUSOVIH UČENCEV

Nikar se ne čudimo! Ta nesposobnost ni nič novega, marveč normalen pojav pri vseh, ki tesneje hodijo za Jezusom. Tisti, ki jo občuti – ne tisti, ki vanjo privoli – se pokaže kot pravi učenec, saj jo opazi samo tisti, ki prejema Kristusa s telesom in krvjo kot nepričakovan, zastonjski in nerazumljiv dar. Kdo nam je dejal, da prejemati Kristusa, kruh življenja, ni nič posebnega, da je zastarelo, da se nanj ni treba posebej pripravljati in da nima v življenju nikakršnih posledic? Nikakor! To ni pričevanje Nove zaveze.

2.1 Prvi odpad učencev (Jn 6,66-71)⁴⁷

Na to nas spominja četrti evangelij. Ko se je Jezus v Kafarnaumu imenoval kruh življenja in je ponudil svoje meso kot pravo jed in svojo kri kot pravo pijačo (gl. Jn 6,55-59), je »veliko njegovih učencev« prvikrat javno pokazalo svojo nesposobnost, »da bi razumeli te besede« (Jn 6,60).

Kakor poroča Janezov evangelij, tega ne smemo pozabiti, so začeli hoditi z Jezusom, ko je šel mimo in je nanj opozoril Janez Krstnik. Zanimali so se, kje stanuje (Jn 1,35-38). Ni jih poklical Jezus osebno (gl. Mr 1,16-20), marveč so se oni hoteli zaustaviti pri njem (Jn 1,39). Začeli so verovati vanj, šele ko je na neki svatbi v galilejski Kani zmanjkalo vina, pa ga je Jezus povabljenim pripravil v obilni meri (Jn 2,1-11). Vendar je ta vera, ki se jim je porodila na svatbi, zamrla, ko je Jezus naznanil drugo, novo in čudovito gostijo, pri kateri Jezus ne bo več ne gospodar ne povabljenec, ampak jed in pijača na mizi. Jezus se razodene ne toliko kot tisti, ki daje hrano, ampak kot tisti, ki se da uživati kot jed (Jn 6,55-56).

To presenetljivo obljubo je Jezus izrekel, potem ko je nasitil ogromno množico, »okoli pet tisoč mož« (Jn 6,10) in se je naslednji dan predstavil kot »kruh življenja (Jn 6,35). Če ga bodo namreč jedli, bo dajal življenje za večno (Jn 6,58). Ljudstvo mu ni verjelo, učenci pa so se nad njim pohujševali in ga mnogi zapustili.⁴⁸ Prvikrat, na žalost pa ne zadnjikrat,

⁴⁷ Za ta razmišljanja sem dobil navdihe pri JUANU J. BARTOLOMÉJU, *Cuarto evangelio. Cartas de Juan*, Madrid: CCS 2002, str. 226-227.

⁴⁸ Iz nerazumevanja tako ljudske množice (Jn 6,41-45) kot učencev (Jn 6,60) je nastalo ugovarjanje in pohujšanje. In čisto razumljivo: Jezus je trikrat ponovil, da ga je

je Jezus, kruh življenja, izzval nesoglasje med svojimi. Mnogi so ga tudi zapustili: zvestoba njegovih učencev je bila postavljena na preizkušnjo, ko jim je naznanil, da bo podaril svoje telo kot pravo jed in svojo kri kot pravo pijačo. Učenci, ki so videli Jezusa, kako je pomnožil kruh (*Jn* 6,9.13) in hodil po morju (*Jn* 6,19), niso mogli dojeti, da človek lahko doseže večno življenje, če se hrani z njegovim mesom. Tako so učenci ob Jezusovi napovedi, da bo dal samega sebe v jed, godrnjali (*Jn* 6,61), veliko učencev pa je odšlo (*Jn* 6,66).

Čisto po naključju? Nikakor ne! Ta govor (*Jn* 6,60a), kjer je ponudil samega sebe v jed, je bil in ostane resnična ovira, kamen spotike za najtesnejše prijatelje. Za učenca bo vedno lažje hoditi za njim kot pa jesti ga. Bolj bo zanj prebavljivo spremljati ga kot jesti ga. Za učenca torej ni bilo dovolj tedaj in ne bo nikoli dovolj hoditi za učiteljem. Moral se bo hraniti z njegovo besedo in z njegovim telesom. Da Jezus ponuja svoje telo kot pravo hrano za življenje, je trdo, nesprejemljivo (*Jn* 6,51-58). Na preizkušnji je naša sposobnost, ali ga bomo znali poslušati.

Evangelist zatrjuje, da je Jezus od vsega začetka vedel, da *veliko njegovih učencev* ni zmožno verovati (*Jn* 6,60.66). Osebnostno razočaranje, ki so mu sledili še drugi, preden so ga zapustili in izdali, je Jezus razložil teološko. Uganka učenčeve nezvestobe dobi protisloven odgovor: ne veruje tisti, ki hoče, ampak tisti, ki mu je dano verovati. Vera in zvestoba sta sad Božje milosti (*Jn* 6,64-65). Obstaja pa še večje pohujšanje: zgolj bivanje z Jezusom, sožitje z njim ne bo dovolj. Evangelist nas namreč spominja, da je med tistimi, ki so ostali z Jezusom, bil tudi izdajalec. In Jezus je to vedel (*Jn* 6,64; gl.13,27): tisti, ki mu ni bilo dano od Očeta (*Jn* 6,65), ga bo izdal (*Jn* 6,70-71). Če koga Jezus osebno izbere, le-ta še ni varen, da ga ne bo zapustil.

Toda če kdo Jezusa ni zapustil, se lahko utrdi v zvestobi. Učenci ne bodo mogli razumeti in ostati zvesti, če se bodo oklepali lastne razvidnosti in površnih zunanjih videzov. Verovali pa bodo tisti, ki jim »je bilo dano od Očeta« (*Jn* 6,65): ne bodo mogli čutiti, da jih k sebi priteguje Jezus, in postati njegovi gostje pri mizi, če jih k njemu ne bo pritegnil Bog.

---

treba *gristi* (*Jn* 6,54.56.58) in *piti njegovo kri* (*Jn* 6,53.54.55). Ta trditev je bila za Jude posebno gnusna. Kri je življenje, s katerim lahko razpolaga samo Bog (gl. *1 Mz* 9,4; *3 Mz* 3,17; 17,10-16; *5 Mz* 12,16.23-25).

Sprejeti Kristusa kot podarjeni kruh je Očetov dar. Samo tisti vernik, ki ve, da je Božji dar Kristusu, bo lahko užival Kristusovo telo in pil njegovo kri, ne da bi v nevarnost postavil svoje življenje.

Dar zvestobe je bil dan samo nekaterim, dvanajsterim,⁴⁹ ki so ostali. Simon Peter, ki je govoril v imenu vseh, je priznal, da ne vedo, kam naj gredo. Ostali so pri njem – in navede pravi razlog za njihovo vero – ker ima samo Jezus besede življenja in samo on obljublja življenje brez konca (*Jn 6,68*). »*Verujemo in vemo (Jn 6,69)*, je izpovedal v imenu vseh, kajti spoznati Jezusa je hkrati verovati vanj: spoznamo ga, če vanj verujemo in vanj zaupamo. Smo kdor vanj zaupa, mu ostane zvest. Zvestoba ne uspeva na lastni dobri volji, ne na najboljših željah, temveč se rojeva iz hotenja Boga, ki nas je ljubil, ljubil vedno in prvi. Zvestoba postane mogoča, samo če jo sprejmemo kot dar.

2.2. Dokončna zapustitev dvanajsterih (*Mr 14,17-31*)⁵⁰

Obljubljena zvestoba še ni preizkušena zvestoba. V Kafarnaumu so se dvanajsteri odločili, da bodo ostali pri Jezusu. Toda čeprav jih je pri zadnji večerji opozoril, so ga v Getsemaniju »vsi zapustili in zbežali« (*Mr 14,50*). Trudili so se ostati s tistim, ki jim je dal sebe kot kruh življenja. Ko pa je Jezus uresničil svojo obljubo (*Mr 14,22-25*), je moral napovedati, da ga bo eden izmed njih izdal (*Mr 14,17-21*), eden zatajil (*Mr 14,29-30*), vsi pa se bodo nad njim pohujšali in zbežali (*Mr 14,26-27*).

Zares je žalostno, in v tem so si vsi štirje evangeliji enotni, da se nezvestoba učencev, njena napoved (*Mr 14,17-21; Mt 26,20-25; Lk 22,14.21-23; Jn 13,21-30*) in njena uresničitev (*Mr 14,26-42; Mt 26,30.46; Lk 22,33-34.40-46; Jn 13,37-38*) dogaja med večerjo z Jezusom, njegovo zadnjo večerjo (*Mr 14,22-25; Mt 26,26-29; Lk 22,15-20*), kjer je Jezus uresničil svojo obljubo, da se jim bo dal kot kruh in vino (*Mr 14,22.24*). Napoved izdajstva ob taki priložnosti ter povezava Jezusove smrti in evharistije kot

---

⁴⁹ Tu evangelist prvokrat omenja dvanajstere (*Jn 6,47.70.71; 20,24*), ne bo pa povedal, kako so bili izvoljeni, in ne bo naštel njihovih imen (gl. *Mr, 3,13-19; Mt 10,1-4; Lk 6,12-16*).

⁵⁰ Gl. JUAN J. BARTOLOMÉ, *Jesús de Nazaret, formador de discípulos*. Motiv, cilj in metodologija njegove pedagogike v Markovem evangeliju. Madrid: CCS 2007, str 219-263.

dar življenja in kruha življenja ter izročitev sebe na križ postane za njegove učence najtežje pohujšanje. Med zadnjo večerjo, prvo evharistijo, je v srcih učencev še vladala tema: šele ura križa jo bo razgnala (*Jn 13,1.27*).

2.2.1 Hoja za Jezusom nam še ne daje zagotovila, da ga ne bomo izdali

Marko, ki je prvi zapisal dogodke o Jezusovem trpljenju in smrti, pripoveduje o Judovem izdajstvu v treh prizorih, ki so se zvrstili na zadnji dan pred Jezusovo smrtjo (*Mr 14,1-72*). S presenetljivo neprizadetostjo prikaže Judovo voljo, da Jezusa izroči oblastnikom, in Jezusovo odločnost, da izroči sam sebe. Načrt si je zamislil »Juda Iškarjot, eden od dvanajsternih«, ki se je ponudil velikim duhovnikom, da »jim izroči Jezusa, ter je iskal priložnost, da bi jim ga izročil« (*Mr 14,10*). Jezus je, »medtem ko so bili pri mizi in so jedli« (*Mr 14,18*), še preden je postavil sveto evharistijo (*Mr 14,22-25*), odkril bližnjo izdajo in izdajalca. Juda pa se je v Getsemaniju sredi noči pojavil »z množico ljudi z meči in koli« ter bo Jezusa izdal s poljubom, kot bi bil njegov prijatelj (*Mr 14,43-49*).

Niti odločitev, da bo izdal Jezusa, ga ni odvrnila, da ne bi sédel za mizo skupaj z njim (*Mr 14,18*), niti grižljaj, ki ga je zajel iz skupne sklede (*Mt 14,20*), ga nista odvrnila od njegovega sklepa (*Mr 14,45-46*). Preseneča nas pa, da se Jezus, medtem ko se Juda pripravlja, da ga bo izročil Judom, sam izroči svojim v podobi kruha in vina. Če navzočnost pri prvem obhajanju evharistične večerje ni rešila Juda, da ne bi izdal svojega učitelja, pa navzočnost izdajalca ni preprečila Jezusu, da se ne bi izročil vsem. To pa pomeni, da smo tako danes kot včeraj lahko navzoči pri evharistiji, hkrati pa v srcu nosimo zahrbtnost in zlonamernost. Tudi Juda je nekega dne zapustil vse, da bi šel za njim (gl. *Mr 3,13*); na koncu pa ga je za denar izročil njegovim sovražnikom (*Mr 14,11*).

Morda pa je bila še hujše kot izdajstvo enega negotovost vseh: ko so drugi učenci premagali prvo presenečenje, so bili tako negotovi glede svoje zvestobe, da so drug za drugim vpraševali Jezusa, ali je on napovedani izdajalec: »Gospod, ali sem morda jaz?« (*Mr 14,19*). Pri zadnji večerji so vsi prejeli kruh, ki je bil njegovo telo, in vino, ki je bilo kri nove zaveze (*Mr 14,22-23*); eden izmed njih je še naprej mislil, kako bi Jezusa izdal, drugi pa niso bili prepričani, ali mu bodo ostali zvesti.

Ta odlomek iz Markovega evangelija je v resnici presunljiv, in to ne samo zato, ker nam pripoveduje, kar se je zgodilo z Jezusom in njegovimi učenci, ampak ker se to dogaja tudi danes. Če koga Jezus izbere osebno kot svojega tovariša (*Mr* 3,13), če kdo sedi pri mizi, kjer Jezus ponudi kruh, ki je njegovo telo, to še ni zagotovilo zvestobe. Dvanajsteri, ki so ostali pri Jezusu, ker ima on besede večnega življenja (*Jn* 6,68), so v noči zadnje večerje vsi odpovedali. Človek se vprašuje: Kako to, da biti z njim še ni dovolj, da bi ostali z njim? Kako to, da jesti z njim še ne zadošča, da bi mu ostali zvesti?

2.2.2 Velike obljube Jezusu nam ne dajejo trdnosti, da ga ne bomo zatajili

Ni dovolj niti navdušeno zagotavljanje iskrene ljubezni, ki pa še ni zrela. Ko so že končali večerjo in je bila evharistija že ustanovljena, je Jezus na poti proti Oljski gori Petru napovedal, da ga bo trikrat zatajil (*Mr* 14,26-31). Peter je vneto govoril, da ga ne bo zatajil, in »tako so govorili tudi vsi drugi« (*Mr* 14,31). Na eni strani jih je Jezus hotel vnaprej opozoriti, na drugi strani pa so oni zagotavljali svojo zvestobo, če je treba, tudi do smrti. Najbolj žalostno je, da ga je tisti, ki je največ obljubljal, najbolj zatajil.

Peter, ki tukaj ne govori v imenu dvanajsterih, zatrjuje svojo osebno navezanost na Jezusa: tudi če bi te vsi ..., jaz te ne bom (*Mr* 14,29). Zanesel se je na svojo moč in obljubil zvestobo; zamenjal je gotovost s predrznostjo. Tako je imel rad Gospoda, da ni hotel poslušati in sprejeti njegovih napovedi: »Četudi bi moral umreti s teboj, te nikakor ne bom zatajil« (*Mr* 14,31). Ni se več upiral Jezusovi že napovedani smrti (*Mr* 8,32), ampak je bil pripravljen z njim umreti. Težko bi si zamišljali večjo ljubezen (*Jn* 15,13) in zvestobo. Pa prav tako se jasno vidi razlika, ki ju ločuje. Jezus je vedel, da ga bo večkrat zaporedoma zatajil. Peter pa večkrat zaporedoma zavrača to opozorilo. Učenec, ki obljublja zvestobo, bi se moral spomniti na Petra: zvestoba ni sad obljub, marveč milosti, saj je to dokaz ljubezni do konca.

Z mojstrsko spretnostjo primerja Marko Petrove zatajitve na dvorišču velikega duhovnika in Jezusovo izpoved pred sinedrijem; v nasprotju z Jezusom, ki tvega svoje življenje, Peter taji vse, da bi si življenje rešil (*Mr* 14,50-52). Edini učenec, ki je še hodil za Jezusom, se ni mogel spoprijeti

z vprašanjem nekaterih služabnikov. Peter, edini, ki je zatrjeval, da ne bo zapustil Jezusa, je nazadnje tajil, da bi bil njegov učenec. Peter tako posebja tiste učence, ki tajijo svojega Gospoda, da le ne bi zatajili sami sebe (*Mr 8,34*). Drža, ki ni nič kaj evharistična!

2.2.3 Na zavezo, ki smo jo prelomili, ko je komaj bila sklenjena, se je treba spominjati

Jezusovo telo, ki je bilo darovano, in kri, ki je bila prelita, sta zapečatila zavezo in oznanila Božje kraljestvo (*Mr 14,24-25*). Zaveza, sklenjena pri zadnji večerji, ni omejena samo na tiste, ki so jo pravkar sklenili. Jezus se je daroval za mnoge (*Mr 14,24; Mt 26,28*). Dvanajsteri so bili prvi, a ne bodo edini.

Ko evangeliji pripovedujejo o ustanovitvi evharistije, ne tajijo, v naše opozorilo, da so ga vsi, ki so jedli in pili z Jezusom, kmalu zatem zapustili (*Mr 14,27.50*). Čeprav so kot prvi prejeli Gospodovo telo in kri, jim to ni zagotavljalo zvestobe.

Jezusova pot na Kalvarijo se ni začela, ko so ga sovražniki zgrabili, ampak ko so ga učenci zapustili. Bližina križa je razkrila slabost učencev in njihove slabotne motive za hojo za Jezusom. Nihče ne more hoditi za Jezusom in dati zanj svojega življenja, če Jezus ne bi dal svojega življenja zanj. Tega še niso vedeli učenci, ki so večerjali z Jezusom, ko se jim je izročil v kruhu in vinu. Spomnili pa se bodo po Jezusovi smrti in vstajenju, da je dati življenje zanj naloga vsakogar, ki ga je prejel pri evharistični mizi.

To je ravno »spomin«, ki ga moramo obhajati (*1 Kor 11,24*) in pozivljati, dokler ne pride (*1 Kor 11,26*). Obhajati spomin nam ni dano na prosto voljo. To je bilo Jezusovo naročilo, ki ga je pred svojim darovanjem dal tistim, ki so z njim jedli. Čeprav je Jezus vedel, da mu njegovi učenci ne bodo ostali zvesti, jim je kljub temu naročil, naj obhajajo spomin nanj in na njegovo dejanje. Res nekaj posebnega, to Jezusovo ravnanje! Ne čaka, da bodo učenci ostali zvesti, in jim bo potem dal naročilo, naj obhajajo njegov spomin. Saj je tudi to milost: za obhajanje evharistije ni nujno, da smo popolni, dovolj je čutiti, da nas Bog ljubi do konca.

2.3 Jezusovo dejanje, ko je prišla njegova ura: ljubiti do konca (Jn 13,1-20)⁵¹

Spet najdemo odgovor v Janezovem evangeliju. Vemo, čeprav je to nekaj posebnega in še ne pojasnjenega, da Janez v svoji pripovedi o Jezusovem trpljenju ne navaja besed o postavitvi večerje. Rajši se je poglobil v izpolnitev njegove ure in njegove ljubezni do konca (Jn 13,1) in »poudaril pomembnost odnosa posameznega vernika z Jezusom Kristusom«⁵², odnosa, ki postane čisto preprost, ko jim kot učitelj umije noge »med večerjo« (Jn 13,2). Evangelist tako razodene »pomen postavitve svete evharistije [...] Jezus se je sklonil, da bi svojim učencem umil noge v znamenje ljubezni, ki seže do konca. To preroško dejanje že vnaprej prikaže razgaljenje sebe do smrti na križu«.⁵³

Tako nepričakovano in presenetljivo Jezusovo dejanje lahko razloži samo on⁵⁴ (Jn 13,6-20). In to stori še pred umivanjem nog v pogovoru s Petrom (Jn 13,6-11). Ko pa zopet sede k mizi, jih kot učitelj pouči (Jn 13,12-20). Jezus sam pravi, da njegovo dejanje pomeni popolno podaritev samega sebe, ljubezen do svojih do konca,⁵⁵ ko je prišla ura njegovega odhoda s tega sveta k Očetu (Jn 13,1). Ljubezen do njegovih vključuje njegovo življenje, saj ga izroča zanje. Darovano življenje dokazuje njegovo brezmejno ljubezen. Umivanje nog je samo podoba in znamenje te skrajne ljubezni (Jn 13,5). Jezusovo delovanje namreč je bilo, še preden je

---

⁵¹ Gl. JUAN J. BARTOLOMÉ, *Cuarto evangelio, Cartas de Juan*. Introduccion y comentario. Madrid: CCS, 2002, 283-289.

⁵² XAVIER LÉON-DUFOUR, *Condividere il pane eucaristico secondo il Nuovo testamento – Deliti evharistični kruh po besedah NZ*, Torino, Elledici 2005, str. 234.

⁵³ BENEDIKT XVI., *Sporočilo* 11. vrhovne skupščine sinode škofov. »Evharistija: Živi kruh za mir na svetu«, 22. oktobra 2005, 18.

⁵⁴ Umivati noge je bila dolžnost sužnjev (1 Sam 25,41), tako zaničevanja vredno dejanje, da ga niso mogli zahtevati od hebrejskega sužnja (3 Mz 25,39). To bi sicer lahko bilo dejanje spoštovanja do očeta ali vdanosti do učitelja (Bill I 707; II 557). Umivati noge tistim, ki so pri mizi, je bilo tako nenavadno dejanje, kot če bi Jezus začel streči pri mizi (Jn 13,2.5).

⁵⁵ Izraz 'ljubiti do konca' lahko razumemo v časovnem pomenu, do zadnjega trenutka življenja, ali pa 'kakovostno', do skrajnosti, do popolnosti. Vsekakor je konec višek njegovega življenja in njegove ljubezni. Ljubiti, če gledamo nazaj, je sinonim za zgodovinsko Jezusovo delovanje in razlaga njegove smrti (Jn 13,34; 15,9; 17,23; 19,28.30).

bilo popisano (*Jn* 13, 4-5), opredeljeno kot konkretno dejanje ljubezni (*Jn* 13,1) in zvestobe do konca (gl. *Jn* 10,17-18).

S ponižno uslugo, ki jo je Jezus izkazal svojim, je ustanovil občestvo učencev:⁵⁶ kdor bo hotel *imeti delež* z njim, bo moral dovoliti, da mu služi Gospod (*Jn* 13,9.14). »Občestvo s Kristusom«, ki se uresničuje z blagoslavljanjem keliha in lomljenjem kruha (*1 Kor* 10,16), je sedaj predstavljeno kot »imeti delež« z njim (*Jn* 13,8); cena, ki jo je treba plačati, je ravno ta, da se damo postreči samemu Učitelju in Gospodu. Petrovi ugovori so popolnoma razumljivi (*Jn* 13,8), čeprav še naprej tiči v svojem nerazumevanju in misli po človeško (*Jn* 13,7; gl. *Jn* 7,24; 8,15). Hotel je preprečiti dejanje, ki bi ponižalo njegovega Gospoda (*Jn* 13,6), in je nasprotno predstavam in željam, ki jih je gojil do njega (gl. *Mt* 16,22). Toda kdor si ne da postreči na ta skrajni način – tako zagotavlja Jezus – tvega, da ne bo deležen njegove usode (*Jn* 13,8). Učenec postane deležen dediščine svojega Gospoda samo, če mu dovoli, da mu on streže.

Da je Jezus Petru govoril zares, vidimo iz tistega, kar je sledilo: lahko se je kdo že umil, a ni očiščen (*Jn* 13,10; gl. *1 Kor* 11,26). Lahko je kdo jedel z Jezusom, pa je *dvignil peto proti njemu* (*Jn* 13,18). Očiščenje ni avtomatično, temveč ga moramo sprejeti, čeprav je opravljeno kot ponižujoče umivanje nog. Kdor se ne da očistiti Jezusu služabniku, kdor ga ne sprejme takega, kot je, kakršen hoče postati za nas, (*Jn* 13,20), ne zasluži, da bi ostal z njim, in bo izključen iz skupnosti vernih (*Jn* 13,27-30). Izdajalec ostane nečist, ker je neveren, neveren pa je, ker ni sprejel Kristusa kot dar (*Jn* 13,11; 6,64.70.71). Tisti, ki ni dal, da bi mu stregel Jezus, ni ostal dolgo v skupnosti. Še več. Jemal je grižljaje iz Jezusovih rok, toda njegova hrana je bil satan (*Jn* 13,26-27a; gl. *Lk* 22,3)! Samo kdor dovoli Kristusu, da se mu daje v evharističnem kruhu, samo kdor se da postreči svojemu Gospodu, bo njegov tovariš ne le pri mizi, ampak skozi vse življenje. Ni naključje, da se je Jezus šele po Judovem odhodu iz dvorane zadnje večerje 'čutil poveličanega' (*Jn* 13,31) in je naročil svojim, naj se ljubijo med seboj, kakor jih je on ljubil (*Jn* 13,34-35). Jezus je dal zapoved ljubezni tistim, ki so se dali ljubiti do konca.

»Ko jim je umil noge in je vzel vrhnje oblačilo« (*Jn* 13,12a), je spet prisedel in ponovno z oblastjo začel učiti učence. Dejanje, ki ga je

---

⁵⁶XAVIER LÉON-DUFOUR, *Lectura del evangelio de Juan – Branje Janezovega evangelija*. Vol. III. *Jn* 13-17. Salamanca: Sígueme, 1955, 50.

opravil on, ne sme ostati nekaj izrednega: je vzor vedenja in pravilo medsebojnega obnašanja (*Jn 13,12b-14*). Jezus ni hotel, da bi to ostal le lep spomin, ampak zahteva, da postane zakon krščanskega življenja. Dejanje je več kot znamenje, je dokaz novega načina življenja v skupnosti Jezusovih učencev: kdor v njej ukazuje, služi vsem (*Jn 13,15; 1 Jn 3,16*).

Kdor ve, da je služabnik, ne more sanjati, kako bi postal gospodar. Kdor se zaveda, da je bil poslan, se ne more izogibati, da ne bi bil poslan. Medsebojno služenje ni svobodna odločitev, je obvezno pravilo obnašanja za tiste, ki jih je povabil Kristus (*Jn 13,16*). Še več, uresničevanje bratskega služenja je kristjanovo veselje, njegov blagor (*Jn 13,17*). Zgovorno je, da je prvi Janezov blagor (*Jn 20,29*) povezan z navodilom, naj *delamo kot Jezus*. Izredno dejanje mora postati vsakdanja praksa prav zato, ker ni zgled, ki ga je treba posnemati, ampak dar, ki ga je treba sprejeti. Iz delati *kot Jezus* nastane ukaz: Jezusova oseba, njegovo dejanje je povelje, ki se ga moramo držati v medsebojnih odnosih v skupnosti. Skupnost, porojena iz dejanja Jezusovega služenja, se ne more ohranjati pri življenju, če se v njej ne ponavlja to služenje.⁵⁷

Tako je naročilo »delajte to v moj spomin« (*Lk 22,19; 1 Kor 11,24*), evharistična anamneza obveznega uresničenja v Cerkvi, v Janezu postalo naročilo »delajte tudi vi tako kot jaz« (*Jn 13,14-15*). 'Evharistično' obhajanje, ki ga morajo ponavljati krščanske skupnosti, bo vedno darovanje lastnega življenja do konca, ki se ga spominjamo tako pri lomljenju kruha kakor v služenju bratom. Zakaj torej – bi se drznil vprašati – umivanje nog ni postalo evharistični spomin Gospoda Jezusa, dokler ne pride? Služba bratom je prav tako učinkovit način spominjati se Kristusa. Živeti v služenju bratom mora biti druga dejavna oblika spominjanja evharističnega Kristusa.

---

⁵⁷ Gl. RUDOLF BULTMANN, *Das Evangelium nach Johannes*, Göttingen, 1968/10, 365.

3. »POSTATI EVHARISTIJA« DANES

Znova začeti pri Kristusu, duhovni program za Cerkev v tretjem tisočletju,⁵⁸ mora biti »v središču vsakega osebnega in skupnostnega načrtovanja,« je priporočil Janez Pavel II. redovnikom in dodal: »Srečujte ga in zrite nanj posebno v evharistiji, ki jo obhajajte in častite vsak dan kot vir in višek življenja in apostolskega delovanja.«⁵⁹ Našteval je več razlogov, ki so kar vreli iz njega. Poleg »vedno bolj pripadati Kristusu« pa znova začeti pri njem »pomeni razglašati, da je posvečeno življenje [...] *‘živi spomin na življenje in delovanje Kristusa’*«. ⁶⁰

Zato vam ponavljam: ni nobenega učinkovitejšega spominjanja Kristusa kot evharistično: samo le-to nam ponavzoči Kristusa, ki se ga spominjamo. Res je, da mi posvečeni v evharističnem slavlju in v češčenju dobivamo »moč za korenito hojo za Kristusom«. A ne samo to. Evharistična skrivnost, »vsakdanja popotnica in vir duhovnosti za posameznika in za vso ustanovo«⁶¹, »nas vodi v Jezusovo dejanje darovanja. Ne prejemamo samo statično učlovečenega *Logosa*, ampak nas zajame dinamika njegovega darovanja.«⁶² Obhajanje evharistije nas spodbuja, naj »živimo Kristusovo velikonočno skrivnost tako, da se združimo z njim v darovanju svojega življenja«. Povabljeni smo, da se z njim poistimo tako, da iz svojega življenja napravimo darovani spomin živega Kristusa. »Z deležnostjo pri daritvi na križu se kristjan zedinja s Kristusovo daritveno ljubeznijo in postane usposobljen in obvezan, da udejanja isto ljubezen v vseh svojih življenjskih naravnostih.«⁶³ Don Bosko je to izražal s temi nam tako dragimi besedami: »*Za vas študiram, delam in se posvečujem.*« Skratka, »v vsakem ‘bogoslужju’, v evharističnem občestvu sta navzoča oba vidika: biti ljubljen in ljubiti druge. Evharistija, ki ni usmerjena v dejanska dela ljubezni, je sama v sebi okrnjena.«⁶⁴

⁵⁸ Gl. JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, 6. jan. 2001, 29.

⁵⁹ JANEZ PAVEL II., *Homilija* na 5. dnevu posvečenega življenja 2. febr. 2001, 4.

⁶⁰ Kongregacija za ust. posv. življenja *Znova začeti pri Kristusu* 21.22.

⁶¹ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, 95.

⁶² BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, 13.

⁶³ BENEDIKT XVI., *EZL*, št.82.

⁶⁴ BENEDIKT XVI., pt.

»«Postati evharistija», tj. darovati se iz ljubezni do drugih,⁶⁵ je ravno »bistveni prispevek, ki ga Cerkev pričakuje od nas.«⁶⁶ Tega prispevka ne bomo mogli dati Cerkvi, če ne bomo obhajali evharistije in če ne bomo postali evharistija. Evharistija je namreč »začetek vsake svetosti [...]. Koliko svetnikov je napravilo svoje življenje pristno zaradi pobožnosti do evharistije!«⁶⁷ Med njimi je bil, kakor dobro vemo, tudi don Bosko.

Da bi vas bolje spodbudil, da zopet začnete pri Kristusu-evharistiji na poti svetosti, »ki je naša bistvena naloga,«⁶⁸ naš najdragocenejši dar, ki ga lahko damo mladim (*K 25*), mi dovolite, da še nadalje razmišljam o bistvu posvečenega življenja in evharističnega bivanja.

Posvečeno življenje dobiva svojo identiteto, kadar v svojih delih odseva *živi spomin na Jezusovo življenje in delovanje*. Če je za posvečeno osebo značilno, da živi te evangeljske vrednote v isti obliki, kakor jih je živel Jezus, je prav, da poudarimo, da tega umrlega in vstalega Jezusa srečamo živega in navzočega v evharistiji: »evharistija je že po svoji naravi središče posvečenega življenja, tako osebnega kot skupnostnega.«⁶⁹ Še več, lahko bi dejali, da ima posvečeno življenje čisto evharistično obliko bivanja, če hoče ostati zvesto sebi. V evharistiji namreč posvečeni najdejo svoj vzorec in popolno uresničenje temeljnih zahtev svojega življenja.

3.1 Posvečeno življenje, »evharistično življenje«

»V tem okviru (okviru evharistične duhovnosti v vsakdanjem življenju) – navajam 39. predlog iz zadnje sinode o evharistiji – »blesti preroško pričevanje posvečenih žena in mož, ki v obhajanju evharistije in njenem češčenju prejemajo moč za radikalno hojo za poslušnim, čistim in ubogim Kristusom. Posvečeno življenje ima tu vir za kontemplacijo, luč za apostolsko in misijonarsko delovanje, zadnji smisel lastnega prizadevanja za revne in izrinjene in predujem Božjega kraljestva.«

---

⁶⁵ Kardinal JOSÉ SARAIVA MARTINS, *Evharistija, zakrament svetosti*, Osservatore Romano 9. maj 2007, 81.

⁶⁶ BENEDIKT XVI., *EZL*, 81.

⁶⁷ BENEDIKT XVI., *EZL*, 94.

⁶⁸ Gl. JANEZ PAVEL II., Govor članom vrhovnega zbora. 25. VZ 170, GVS 378 (2002), str. 138.

⁶⁹ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, 95.

Ta sinodalna omemba evharistije ne namiguje v prvi vrsti na zakrament v samem sebi in se ne nanaša samo na njegovo liturgično obhajanje, ampak na dejstvo, da v njej najdemo živega in navzočega Jezusa Kristusa, točneje v njegovem bivanju v velikonočni skrivnosti. V tem smislu v popolnosti razumemo trditev Janeza Pavla II., da Kristusova evharistija »ni dar, pa naj bo še tako dragocen med drugimi darovi, *ampak najdragocenejši dar, saj daruje sam sebe*«. ⁷⁰

Na pobudo sinode vas torej vabim, da razmišljate o temeljnih prvinah posvečenega življenja v luči evharistije s pomočjo preproste pa pomenljive podobe: srca. Izpoved evangeljskih svetov, kot srce posvečenega življenja, bije z dvojnimi utripanjem bratstva (*sistola – krčenje*) in poslanstva (*diastola – širjenje*), oboje pa usmerjajo različne karizme. Zdi se mi, da dejansko srečujem zelo globoko in pomenljivo podobnost med velikimi razsežnostmi evharistije kot »srca cerkvenega življenja« in tem 'srcem' posvečenega življenja ⁷¹, ki ga napravi izpoved evangeljskih svetov. Kot zatrjuje Janez Pavel II., »je evharistija hkrati in neločljivo *spominjanje* daritve, v kateri se ponavzočuje *žrtev* na križu in sveti obed občestva pri Gospodovem telesu in krvi«. ⁷²

3.1.1 Posvečeno življenje, »spominjanje« prek pokorščine

Posvečeno življenje kot »*živi spomin na Jezusovo življenje in delovanje*« »je živo izročilo Odrešenikovega življenja in sporočila«. ⁷³

Kategorija »spominjanje«, to dobro vemo, ne pomeni »ponavljanja« dogodka in se ne omejuje zgolj na »spominjanje«, ampak *ga ponavzočuje v času in kraju*. Naše zahodno mišljenje s težavo sprejema to aktualizacijo (*posedanjenje*) kakega dogodka, čeprav je to temeljnega pomena za razumevanje praznovanja v tradicionalnih kulturah. ⁷⁴

Opisovati *spomin* kot »aktualizacijo (*posedanjenje*) dogodka« lahko vodi do določenega »mitičnega« razumevanja, kot da zgodovina odrešenja ni bila sestavljena iz edinstvenih in neponovljivih dogodkov, vključno

⁷⁰ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, okrožnica 17. apr. 2003, 11.

⁷¹ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, 95.

⁷² JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia* 12, KKC 1382.

⁷³ *Posvečeno življenje*, 22.

⁷⁴ Gl. MIRCEA ELIADE, *Lo sagrado y lo Profano*, Madrid, Paidós, 1998, 53-85.

z Jezusovo smrtjo (gl. *Heb* 7,27; 9,12; 10,10). Bolj kot o kakem »dogodku, ki se aktualizira«, bi bilo bolje govoriti o živi in stvarni navzočnosti glavne osebe tega dogodka, o Jezusu Kristusu, ki je umrl in vstal. Posvečeno življenje more biti *spominjanje* Jezusa Kristusa samo, če še naprej ponavzoča v vseh časih in krajih isto *obliko* življenja. In to je pravzaprav jedro posvečene pokorščine in jo je don Bosko izražal s svojim znanim stavkom: »Jaz sem vedno duhovnik ...«

Pozorno branje apostolske spodbude *Posvečeno življenje* odkriva, da je jedro in središče evangelijskih svetov v pokorščini: to ni nič drugega kot odsev pričevanja bibličnega izročila. V SZ srečujemo pokorščino kot glavni izraz vere: veliki verniki so vedno tudi veliki *pokorni ljudje*. Na pragu NZ srečamo Marijo, njo, ki je verovala in je v polnosti sprejela sodelovanje z Bogom pri njegovem odrešenjskem načrtu. Predvsem pa je celotno Jezusovo življenje od njegovega učlovečenja (gl. *Heb* 10,5,7; *Jn* 6,38), njegovega poslanstva (gl. *Mr* 1,38; *Lk* 4,43; *Jn* 4,34) in zlasti njegovega trpljenja (gl. *Mr* 14,36; *Jn* 12,27-28; *Heb* 5,7-9) nenehna popolna pokorščina.⁷⁵

Še več. Kakor pravi *Posvečeno življenje*, sta tudi čistost in uboštvo na neki način sad pokorščine: »On je *pokoren v najpopolnejšem pomenu besede* (...). Prav v taki drži učljivosti do Očeta, čeprav odobrava in brani dostojanstvo in svetost zakonskega življenja, privzame deviško obliko življenja in tako razodeva izvrstno veljavo in skrivnostno duhovno rodovitnost devištva. Njegova popolna privolitev v Očetov načrt se razodeva tudi v nenavezanosti na zemeljske dobrine (...). *Globina njegovega uboštva se kaže v popolni podaritvi vsega, kar je njegovo, Očetu.*«⁷⁶

Spominjanje se ne omeji zgolj na liturgično obhajanje, pri katerem se ponovijo Jezusove besede »To je moje telo, ki se daje za vas«, in torej ne obstaja v zakramentalnem obnavljanju dogodka, ki se je zgodil enkrat za vselej, ampak da ga ponavzočimo v evharistiji (»*fare eucaristia* – narediti evharistijo«) in v tem, da postanemo živo spominjanje njegovega življenja in delovanja (»*farsi eucaristia* – postati evharistija – napraviti se evharistijo). To nadaljevanje popolnega darovanja Kristusa v življenju vsakogar od posvečenih se uresničuje prek zaobljube pokorščine. Zaobljuba pokorščine

---

⁷⁵ Gl. JUAN J. BARTOLOMÉ, »La obediencia de Cristo, filiación probada«; *Posvečeno življenje*, 94 (2003), str. 38-45.

⁷⁶ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, 22.

je zaobljuba, ki bolje izraža to popolno pripadnost Bogu do točke, ko imamo samo še eno opravilo: poistiti se z Očetovo voljo. Tedaj evharistična duhovnost ni le lepo in pobožno obhajanje evharistije. Vnesti jo moramo v življenje pokorščine, kjer se v resnici obhaja Kristusov spomin in kjer postanemo njegov živi spomin.

3.1.2 Posvečeno življenje, »daritev« po čistosti

Druga velika razsežnost evharistije je *daritev*. Tu ni mesto, da bi na globoko razpravljali, ali je pokoncilska prenova zameglila ali celo izrinila daritveni značaj evharističnega slavlja.⁷⁷ Biblična pričevanja tako v sinoptičnem kakor v pavlinskem izročilu se ujemajo v trditvah, da

- je Jezus postavil vzporednico med razlomljenim kruhom in lastnim telesom (*Mr* 14,22, *Mt* 26,26; *Lk* 22,19; *1 Kor* 11,24),
- je Jezus postavil primerjavo med vinom (ki ga bodo pili med velikonočno večerjo) in svojo krvjo in dodal, da se z njegovo krvjo sklepa nova zaveza (*Mr* 14,24; *Mt* 26,28; *Lk* 22,20; *1 Kor* 11,25).
- Navzočnost izraza *za* v petih besedilih usmerja vso pozornost na *za koga* je bilo darovano telo in prelita kri (*Mr* 14,24; *Mt* 26,28; *Lk* 22,20).⁷⁸

Novejša zgodovina o daritvenem pomenu evharistije – ki očitno izhaja iz velikonočne skrivnosti – nam ponuja bogat nauk: ni trpljenje, temveč ljubezen središče odrešenja kot delo Očeta po Kristusu v Svetem Duhu: Jezus daruje svoje življenje kot najvišji izraz lastne ljubezni, kot svoj najvišji dar! »Nihče nima večje ljubezni kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje (*Jn* 15,13).

Navadno trdimo, da je evharistija »spomin« Gospodove smrti in vstajenja, vendar to ni točno, če se nanaša na *prvo* evharistijo, na zadnjo večerjo. Dejansko ni bila le *anámnesis*, spomin, temveč *prolepsis*, anticipacija: vnaprejšnje obhajanje, poln pomen pa bo dalo šele tisto, kar se bo zgodilo na Golgoti. »Temu dejanju darovanja je Jezus pri zadnji večerji dodal trajno navzočnost s postavitvijo evharistije. Vnaprej je opravil svojo smrt in

⁷⁷ Program, ki naj bi imel svoje korenine v teološki zgodovini protestantizma, po P. STUHLMACHER, *Jesús de Nazaret – Cristo de la Fe*, Salamanca, Sigueme 1996, 90.

⁷⁸ Gl. JOACHIM JEREMIAS, ABBA, *El Mensaje Central del Nuevo Testamento*, Salamanca, Sigueme 1993/4, 270.

svoje vstajenje, s tem da je že v tisti uri daroval svojim učencem samega sebe v kruhu in vinu, svoje telo in svojo kri kot novo mano.«⁷⁹

Brez obhajanja zadnje večerje ne bi imeli močnejšega in bolj neposrednega dokaza o pomenu, ki ga je Jezus hotel dati svoji smrti. Povedano z drugimi besedami: »Nekrvava žrtev« (iz ljubezni) se zgodi *pred* »krvavo žrtvijo« (Jezusovo smrtjo na križu). Ta temeljni vidik evharistije kot *daritve*, ki je najvišji izraz Jezusove ljubezni do nas, je v tesni povezavi s *posvečeno čistostjo*.

Človeško bitje je poklicano, da se uresniči v ljubezni, le-ta pa v polnem izrazu darovanja vključuje popolno darovanje telesa. Redna oblika tega darovanja je spolna »govorica«. V njej je telo glavni dejavnik (protagonist), čeprav obstaja vedno nevarnost, da ne obsega popolnega darovanja osebe in bi v tem primeru postalo laž, saj je po svoji naravi izključna in izključujoča podaritev.⁸⁰ Spolna podaritev s tem ni edini način podaritve telesa kot izraz ljubezni. V Jezusu vidimo *evharistično podaritev* kot najgloblji izraz ljubezni, saj je tu telo znamenje in orodje podaritve osebe, ki je pravi dejavnik (protagonist) ljubezni in torej ne pozna mej svoje širine: je »za mnoge«. Jezus ne živi svoje ljubezni in celostne podaritve samega sebe v »spolnem smislu«, ampak ju živi v *evharističnem smislu*.

Za nas posvečene osebe je torej posebna pot, po kateri živimo v polnosti svojo ljubezen in iz tega izhajajočo podaritev, ki jo ta vključuje: odpovemo se podaritvi telesa in čustev eni sami osebi, da se v celoti podarimo vsem. Tudi tu se lahko znajdemo v nevarnosti, »simetrični« spolni podaritvi: tam se lahko podari telo brez podaritve osebe, tu lahko damo napačno podaritev osebe brez celostne podaritve lastnega telesa, brez tistega »použiti se in izčrpati« tudi telesno, ki je pristen in neodpovedljiv izraz ljubezni, živete v evharističnem smislu.

Tako se torej uresničuje dvojna razsežnost posvečene čistosti, 'sistola' življenja v bratstvu in 'diastola' *popolne podaritve* v uresničevanju poslanstva. »V evharistiji ima posvečeno življenje navdih in hrano za celovito posvetitev Kristusu.«⁸¹ Evharistija pa je tudi vir in vrh življenja in poslanstva Cerkve, ker »ljubezni, ki jo obhajamo v zakramentu, nikakor ne smemo ohraniti samo zase. Ta ljubezen po svoji naravi zahteva, da jo

⁷⁹ BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, 13.

⁸⁰ Gl. BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, 6.

⁸¹ BENEDIKT XVI., *EZL*, 81.

prinašamo vsem.«⁸² V obeh smereh, kot izraz *agape*, darujoče se ljubezni, ki pa ne zanemarja *erosa*, poželjive ljubezni, temveč si ga usvoji tako, da se obrne v občuteno in čustveno ljubezen in ni samo predmet vere, ker je ne moremo videti.«⁸³

3.1.3 Posvečeno življenje, »gostija« po uboštvu

Poglejmo končno posvečeno življenje z evharističnega vidika kot *gostijo*. Z antropološkega vidika je ena najčudovitejših tem v SP: »jesti skupaj« je za tradicionalne kulture vseh geografskih širin izkušnja sožitja, »bratstva«; »občestvo pri mizi je občestvo življenja.«⁸⁴

Ena najznačilnejših potez Jezusove službe je bila, da je rad jedel skupaj, posebno z malimi, ubogimi, izrinjenimi in še zlasti »s cestnarji in grešniki« (*Lk* 5,29-30; 15,2). Ko je dopustil versko in moralno obsojenim ljudem, da so se mogli udeleževati skupne mize, je Jezus pokazal, da Bog z veseljem daje odrešenje grešnikom in jim ponuja odpuščanje.⁸⁵

Gostije ne najdemo samo v Jezusovem *ravnanju*, temveč kot izraz odrešenijske bližine Boga tudi v Jezusovih *pridigah*, zlasti v prilikah kot najlepši simbol za Božje kraljestvo (*Mt* 8,11; 22,1-14; *Lk* 12,35-57; 14,12-24; 15,23-32; 19,5-10). V teh prilikah imamo temeljno potezo, ki bi jo težko našli v drugem Jezusovem ravnanju, zastonjsko povabilo na gostijo. Nihče ni vreden biti deležen te gostije. Zato je najboljša drža *otroka* (gl. *Mr* 10,15), ki z veseljem in hvaležnostjo sprejme, kar mu ponudijo, ker *tega ne zasluži*. To je drža ubožca, reveža, zapuščenega, tistega s trgov in ulic, ker nima kje živeti (gl. *Lk* 14,21, *Mt* 22,8-10). Medtem ko tisti, ki se drži trdih predpisov 'pravičnosti', se vznemljevolji in niti noče vstopiti na praznično gostijo ob vrnitvi svojega brata (gl. *Lk* 15,25-32) ali se bo izgovarjal na mnoga opravila, da bo napuhnjeno zavrnil tako zastonjsko povabilo kot neprimerno (gl. *Lk* 14,18-20).

⁸² EZL, 84.

⁸³ *Bog je ljubezen*, 7-8; »Čim bolj sta ti dve obliki ljubezni v različnih razsežnostih ene same resnične ljubezni povezani med seboj v pravo edinost, tem bolj se uresničuje pravo bistvo ljubezni (...). Kjer pa se obe obliki ljubezni popolnoma ločita druga od druge, nastane karikatura ali pa vsekakor okrnjena oblika ljubezni.« 7-8.

⁸⁴ JOACHIM JEREMIAS, ABBA, *El mensaje Central del Nuevo testamento*, Salamanca, 259-260.

⁸⁵ Gl. JUAN J. BARTOLOMÉ, *La Alegría del Padre*, Estudio exegetico de Lc 15. Estella: Verbo Divino, 2000.

Misel na *gostijo* odseva v redovnem življenju v svojem najbolj pravem pomenu v življenju *uboštva* ne kot naravno pomanjkanje ali prostovoljna odpoved, ampak kot *delitev z drugimi* tistega, kar kdo je in kar kdo ima *kot nekaj popolnoma zastojnega*. Tako drži, da ima prva pripoved o postavitvi evharistije (1 Kor 11,17-34) za podlago (*Sitz im Leben*) razmere v skupnosti, v kateri so obhajali Gospodovo večerjo, ne da bi razdeljevali svoje dobrine med potrebne. Korinčani so bili daleč od Lukovega ideala skupnosti, v kateri »so se vsi verniki družili med seboj in imeli vse skupno [...]. Dan za dnem so se vztrajno in enodušno zbirali v templju, lomili kruh po domovih in uživali hrano z veselim in preprostim srcem« (*Apd* 2,44-46; gl. 4,32).

Uboštvo posvečene osebe ne izraža nobene vrste zavračanja materialnih dobrin in ne drži, da bi popolna odpoved vsaki dobrini bil ideal, ki ga moramo doseči, kot se to dogaja v nekaterih oblikah vzhodnega redovništva. Ubožec, ki je veren, preprosto in zmerno sprejema Božje darove, jih deli z drugimi kot izraz svoje ljubezni v dvojni smeri: znotraj bratske skupnosti v popolni medsebojni delitvi svojih dobrin in navzven v povabilu, naj se udeležijo te »gostije Božjega kraljestva«, s prednostno evangeljsko izbiro, ki je izbira razodetega Boga, za revnejše in zapuščene, za izrinjene, za grešnike, za vse človeško nepomembne ljudi. Ni povabilo prijateljem in sorodnikom z namenom, da bodo tudi oni tebe povabili (gl. *Lk* 14,12-13; *Mt* 5,46-47), kar sicer ne bi bilo nič slabega, ki pa ne postane 'evangeljsko znamenje', saj »tako delajo tudi pogani« (*Mt* 5,47). Evangeljsko uboštvo postane *svoboda*, da lahko povabimo oddaljene na gostijo Božjega kraljestva, in postane misijonska gorečnost, ki se poraja samo v ubožnem srcu, ki dobesedno »nima kaj izgubiti« in le vse pridobiti ... za Kristusa in njegovo kraljestvo.

3.2 Salezijanec, evharistični človek

Med evharistično skrivnostjo in posvečenim življenjem je tako tesna povezava, da ne moremo razložiti enega brez drugega. Če posvečeni hoče postati tak, mora postati evharistični človek. Redovniško posvečenje ima namreč »evharistično strukturo: je popolna daritev samega sebe« in prav zato ostaja »tesno povezano z evharistično daritvijo«. ⁸⁶

---

⁸⁶ *Znova začeti pri Kristusu*, 26.

Ko sem poudaril osrednji pomen evharistije za vsakogar od nas in za celotno družbo, bi rad vsaj na kratko omenil način, kako evharistija, »vsakdanja popotnica in vir duhovnosti«,⁸⁷ upodablja »evharistično obliko življenja«, saj podpira upodabljanje po Kristusu in iz nas napravi evharistične ljudi. Izhajam iz notranje dinamike samega zakramenta, ki od *obhajanja* obreda vodi k *upodabljanju* po skrivnosti, od dejanske *povezave*, najgloblje, ki se lahko uresniči v podaritvi lastnega življenja, do *češčenja* križanega in vstalega Gospoda, navzočega v evharistiji. Od *kontemplacije* (zrenja) darujočega se Kristusa do *poslanstva*, da bi se spremenili v kruh, razdeljen za druge.

3.2.1 Od obhajanja do upodabljanja

V evharistiji, ki »je vsakodnevno središčno dejanje sleherne salezijanske skupnosti« (K 88), se razodeva načrt ljubezni, ki vodi vso zgodovino odrešenja (gl. *Ef* 1,10; 3,8-11). V njej se *troedini Bog*, ki je sam v sebi ljubezen (*1 Jn* 4,7-8), v polnosti poveže z našim človeškim bivanjem. »V kruhu in vinu [...] je celotno Božje življenje, ki prihaja k nam in se nam podarja v zakramentalni podobi [...]. Gre za absolutno zastonski dar, ki docela ustreza Božjim obljubam, izpolnjenim v vsej polnosti.«⁸⁸

Kdor obhaja evharistijo, ne bo samo z začudenjem in hvaležnostjo priznaval najvišji Kristusov dar, ampak bo svojemu Gospodu omogočil, »da ga prevzame Božja ljubezen«. ⁸⁹ V Kristusu, evharistiji, ne posedujemo Boga kot abstraktno idejo niti kot življenjski program, ampak kot »Nekoga, s katerim gojim močne osebne in prijateljske, sinovske, zrele in odgovorne odnose zaveze in brezpogojno predanost pri poslanstvu za reševanje človeštva«. ⁹⁰ Tako nastaja »polna *intimna* povezava s Kristusom, *poistenje* z njim, *popolna upodobitev* po njem, k čemur so posvečene osebe poklicane že po svojem poklicu.«⁹¹ »Resnica o Božji ljubezni v Kristusu nas doseže, nas očara in zagrabi, tako presegamo sami sebe in nas pritegne k našemu pravemu poklicu, k ljubezni.«⁹²

---

⁸⁷ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, 95.

⁸⁸ *EZL*, 8.

⁸⁹ *EZL*, 80.

⁹⁰ Kard. CLAUDIO HUMMES, *Spiritualità presbiterale nella »Sacramentum caritatis«*; *Osservatore Romano* 19. maja 2002, 26.

⁹¹ *Znova začeti pri Kristusu*, 26.

⁹² *EZL*, 35.

Salezijanec, ki ga je dosegla ljubezen, ki začuti njegovo osebno ljubezen, postane zmožen ljubiti in darovati sam sebe, najprej Bogu, nato pa z Bogom tudi drugim. In v tem darovanju samega sebe se poisti s Kristusom, kajti kot je povezan (v občestvu) z njegovim telesom in krvjo, si prisvoji tisto evharistično obliko življenja, ki je označevala Jezusovo življenje in smrt. Če torej vsak dan obhajamo evharistijo, »tudi takrat, ko ni mogoče, da bi pri maši bili tudi verniki«⁹³, ima ta poleg svoje objektivno neskončne vrednosti tudi duhovno učinkovitost. Prav zato nas je 25. VZ spodbujal, naj razvijemo občestveno razsežnost našega duhovnega življenja, tako da »bomo vsak dan z veseljem, ustvarjalno in navdušeno obhajali evharistijo«⁹⁴. Evharistija »nas oblikuje v najglobljem pomenu te besede, ker pospešuje upodobitev po Kristusu.«⁹⁵ Tako si je upal reči sv. Avguštin. »Nismo postali samo kristjani, ampak smo postali sam Kristus.« Kajti v evharističnem kruhu in vinu »nam je Kristus Gospod hotel zaupati svoje telo in svojo kri, ki jo je razlil za nas v odpuščanje grehov. Če ste ju dobro prejeli, postanete sami tisto, kar ste prejeli.«⁹⁶

Prav zato, ker Cerkev obhaja evharistijo »v zvestobi Kristusovemu naročilu«, nam Bog podarja svojega Sina »in je evharistija bistveno *actio Dei – Božje dejanje*«, njen temelj pa ni na razpolago po naši izbiri in se ne more ravnati po zahtevah trenutne mode.«⁹⁷ Samo ob spoštovanju lastne strukture obhajanja bo naše priznavanje neizrekljivega daru in pristno prizadevanje za hvaležno sprejemanje postalo učinkovito. Ne moremo si zamišljati, da bi tisti, ki se hoče poistiti s Kristusom, ki se mu v polnosti daruje, obhajal evharistijo, ne da bi pazil na obredne predpise. Ni dvoma: »*ars celebrandi – umetnost obhajanja*« je najboljši pogoj za »*actuosa participatio*« - *dejavno sodelovanje*«. ⁹⁸

---

⁹³ Cerkev o Evharistiji, 31.

⁹⁴ 25. VZ, GVS 378, str. 38.

⁹⁵ EZL, 80.

⁹⁶ Sv. AVGUŠTIN, *In Johannis evangelium tractatus* 21,8.

⁹⁷ EZL, 37.

⁹⁸ EZL, 38.

3.2.2 Od upodabljanja do češčenja

Izziv, da bi se »'prilicili' Kristusu – 'upodabljali' po njem – 's celotnim življenjem'«⁹⁹, obstaja pravzaprav v tem, da bi obhajanje evharistije, ki ga vsak dan doživljamo »kot praznik« (K 88), ne postalo prazna *mimesis* – *posnemanje* tistega, kar se je zgodilo pri zadnji večerji, ob ponavljanju istih zunanjih Jezusovih znamenj, marveč prava *anámnesis* – *spominjanje*, ki se sicer spominja, pa tudi aktualizira in ponavzoči spominjano dejstvo. To je mogoče v meri, kolikor obhajanje vodi do *kontemplacije* – *zrenja* skrivnosti, ki se uresničuje, aktualizira. »Evharistično češčenje ni nič drugega kot preprost razvoj evharističnega opravila, ki je samo v sebi najvišje dejanje češčenja, ki ga goji Cerkev. Ko prejemamo evharistijo, dejansko častimo tistega, ki ga prejemamo.«¹⁰⁰

Zrenje nujno vodi do strmenja nad darom, ki ga je Bog dal v Kristusu, in do občudovanja pri tistem, ki se čuti ljubljenega na tak način in v taki meri, da si ga ne zna razložiti in se zanj primerno zahvaliti. »Težko,« je zatrjeval sv. Pavel, »da bi kdo umiral za pravičnega ... Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki« (Rim 5,7-8). Kdor uvidi, da je tako po Božje ljubljene, se lahko samo prepusti brezmejni ljubezni in se bo sam daroval do konca. Take ljubezni si ne zaslužimo in je ne razumemo. Jo lahko samo občudujemo in častimo v hvaležni tišini.

Častiti Boga »ne pomeni gledati svet, ki nas obdaja, kot surovo materijo, iz katere lahko kaj napravimo,« ampak »v njej odkrivati 'Stvarnikovo pisavo' in ljubezen, iz katere je porojen svet in o katerem nam govori vesolje [...]. Pred vsako dejavnostjo in pred vsakim spreminjanjem sveta mora biti češčenje. Samo le-to nas lahko resnično osvobaja. Samo le-to nam daje merila za naše delovanje. Prav v svetu, kjer postopno izginjajo merila usmerjanja in grožnja, da vsakdo ravna po svojih merilih, je temeljnega pomena poudarjati češčenje.« Toda za kristjana je častiti Boga predvsem častiti svojega Gospoda, »ki je navzoč v evharistiji z mesom in krvjo, s telesom in dušo, kot Bog in človek«. V evharistiji Kristus ni le kruh, ki naj ga jemo, ampak ljubezen, da jo zremo; še več, brez podarjene ljubezni

⁹⁹ Posvečeno življenje, 16.

¹⁰⁰ EZL 66.

evharistične podobe ne bi imele ne smisla ne opore. »Nikakor ne drži, da v evharistiji prejemamo zgolj nekaj. V njej se srečujejo in zedinjajo osebe. Oseba, ki nam prihaja naproti in se želi združiti z nami, je Božji Sin. Tako zedinjenje se lahko uresniči samo s češčenjem. Prejeti evharistijo pomeni častiti tistega, ki ga prejemamo. Prav tako in samo tako postajamo eno z njim.«¹⁰¹ »Nihče,« je dejal sv. Avguštin, »ne uživa tega mesa, ne da bi ga prej počastil. Grešili bi, če ga ne bi počastili.«¹⁰²

Kar se tiče nas, »ki smo po svojem posvečenju poklicani k poglobljenemu premišljevanju, se spomnimo, da nas Jezus v tabernaklju pričakuje, da bi v naša srca izlil globoko izkušnjo prijateljstva, ki lahko edino da smisel in polnost našemu življenju in poslanstvu.«¹⁰³ Kako bi si želel torej, dragi sobratje, da se med nami utrdi, in kjer je potrebno, ponovno uvede tista evharistična pobožnost, preprosta a učinkovita in tako salezijanska, ki ima v obiskih in češčenju najsvetejšega zakramenta enega najdragocenejših in najbolj tradicionalnih izrazov! In to ne samo zato, da bi nas prežela stvarna navzočnost Gospoda, ki ga častimo, ampak ker to ustreza značilni potezi našega karizmatičnega življenja.

Kot vsi dobro vemo, je bilo obiskovanje najsvetejšega zakramenta ena izmed pobožnih vaj, ki »ji je don Boskova evharistična vzgoja«¹⁰⁴ dajala prednost pri vzgoji svojih fantov in pri duhovni vzgoji salezijancev. Če je o Dominiku Saviu pisal, da »je zanj bilo pravo veselje, če je smel prebiti kakšno uro pred Jezusom v svetem zakramentu«¹⁰⁵, pa je sobratom med nekimi duhovnimi vajami v Trofarellu 1868 priporočal obisk najsvetejšega kot vsakdanjo pobožno vajo: »pojdite pred tabernakelj, da zmolite vsaj očenaš, zdravamarijo in častbodi, če ne morete več. To je dovolj, da boste postali močni v skušnjavah.«¹⁰⁶ Zato »je navzočnost evharistije v naših

¹⁰¹ BENEDIKT XVI., *Nagovor* rimski kuriji 22. dec. 2005. AAS 98, str. 44-45.

¹⁰² SV. AVGUŠTIN, *Enarrationes in Psalmos* 98,9 CCL XXXIX, 1358.

¹⁰³ JANEZ PAVEL II., *Ostani z nami, Gospod*, 30.

¹⁰⁴ PIETRO BRAIDO, *Preprečevati in ne kaznovati*, Don Boskov vzgojni sistem, Roma, LAS, str. 261. Le-temu namreč dolgujemo, da »se je v Oratoriju utrdila navada obiska najsvetejšega zakramenta, ko so dijaki in obrtniki prekinili delo in učenje za kratek 'predah med odmorom na dvorišču'«. (PIETRO STELLA, *Don Bosco nella storia della Religiosità Cattolica*, Vol. II.: *Mentalità religiosa e Spiritualità*, Roma, LAS 1981, p. 309).

¹⁰⁵ GIOVANNI BOSCO, *Vita del giovanetto Savio Domenico, allievo dell'Oratorio di San Francesco di Sales*. Torino 1959, 71: OE XI, p. 221.

¹⁰⁶ GIOVANNI BATTISTA LEMOYNE,, *Memorie Biografiche del venerabile Don Giovanni Bosco*. Vol. IX., Torino 1917, p. 355-356.

domovih za nas, don Boskove sinove, nagib za pogostna srečanja s Kristusom.« Ali pri evharističnem Kristusu, ki ga obiskujemo pogostokrat, »zajemamo moč in vztrajnost v naši dejavnosti za mlade?« (K 88). Tako bomo »zmogli premagati vso razpršenost sredi naših dni, ko bomo v evharistični daritvi, pravem središču našega življenja in poslanstva, dobivali duhovno in potrebno energijo, da bomo kos različnim pastoralnim nalogam. Naši dnevi bodo tako postali pravi evharistični dnevi.«¹⁰⁷

3.2.3 Od češčenja do poslanstva

Kajti, dragi sobratje, če »more samo v češčenju zoreti globoko in pravilno prejetje« evharističnega Kristusa, pa prav »v tem osebnem dejanju srečanja z Gospodom zori tudi družbeno poslanstvo, ki je vsebovano v evharistiji.«¹⁰⁸ Kdor časti Božjo ljubezen v evharistiji, se čuti ljubljenega in izkuša prejeti ljubezen, to pa poraja moč za darovanje lastnega življenja po meri Kristusa, ki ga častimo in prejemamo v zakramentu. »Božja *agape* prihaja k nam telesno, da nadaljuje njeno moč v nas in po nas.«¹⁰⁹ Preden je bila ljubezen zaukazana, je bila podarjena, in ker je bila podarjena, je lahko tudi zaukazana.

Kako naj primerno obhajamo podaritev Kristusovega mesa za toliko ljudi in se poistimo z njim, če ostanemo hladni eni do drugih? Kako naj prejmemo njegov najodličnejši dar, evharističnega Kristusa, ne da bi črpali moč, da damo svoje življenje za mnoge? Kako naj častimo Kristusa, navzočega v zakramentu, in ne bi obnovili prizadevanja, da bi dali življenje v službi najpotrebnejših? Pobožnost, ki ni napolnjena s predanostjo, izdaja duha in črko krščanske evharistije.

Češčenje vodi do želje, da bi dali odgovor z enako ljubeznijo do konca (Jn 13,1), in rodi kot sad človekovo spreobrnjenje. Obstaja tesna »zveza med *evharistično podobo bivanja in moralno prenovo* [...]. Kajti z deležnostjo pri daritvi na križu se kristjan zedinja s Kristusovo daritveno ljubeznijo in postane usposobljen in obvezan, da udejanja isto ljubezen v vseh

¹⁰⁷ Gl. JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, 31.

¹⁰⁸ BENEDIKT XVI., *Nagovor rimski kuriji*, str. 45.

¹⁰⁹ PAUL JOSEF CORDES, »*Leucaristia e la carità*«: *L'Osservatore romano* 18.-19. marca 2007, p. 7.

svojih življenjskih naravnosti.«¹¹⁰ Vernik, ki se da obdariti Kristusu, se spreobrne v gosta pri njegovi mizi. Gost pa se po identifikaciji spremeni sam v kruh, razlomljen za življenje sveta, ter v svojem mesu dopolnjuje to, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim (prim. *Kol* 1,24).

Tako se najpopolnejše poistenje s Kristusom dogaja takrat, kadar se kdo čuti ljubljenga od Jezusa in s svoje strani ljubi druge: »Evharistija, ki ni usmerjena v dejanska dela ljubezni, je sama v sebi okrnjena.«¹¹¹ Ne varajmo se: »iz medsebojne ljubezni in zlasti iz skrbi za potrebne nas bodo spoznali kot prave Kristusove učence (gl. *Jn* 13,35; *Mt* 25,31-46). To je merilo, s katerim bo potrjena pristnost našega sodelovanja pri evharistiji.«¹¹² Ne bi bila pristna naša udeležba pri evharistiji, če nas ne bi silila k dejanskemu prizadevanju za izgradnjo bolj bratskega in solidarnega sveta. Saj je Bog ravno v evharistiji pokazal najvišjo obliko ljubezni, ki je pretrgala z vsemi kriteriji moči, ki prepogosto odločajo o človeških odnosih, in je na radikalen način postavil merilo služenja.«¹¹³

»Občudovanje daru, ki nam ga Oče daje v Kristusu,« nas obvezuje, da »bomo pričevalci njegove ljubezni«. To pa postanemo, »ko naša dejanja, besede in način življenja oznanjajo nekoga drugega,« Kristusa. Če se hranimo z njim, nas samo po sebi vodi, da o njem pričujemo s svojim življenjem. Pričevanje, ki izhaja iz naše evharistične oblike življenja, da sami postanemo evharistija, more voditi »do darovanja samega sebe, do mučeništva, ki je v Cerkvi veljalo za višek nove duhovne daritve.«¹¹⁴ Saj ne moremo zadržati zase ljubezni, ki jo obhajamo v zakramentu. »Ta ljubezen po svoji naravi zahteva, da jo prinašamo vsem. [...] Zato evharistija ni samo vir in vrh življenja Cerkve; to velja tudi za njeno poslanstvo. 'Resnično, evharistična Cerkev je hkrati tudi misijonarska Cerkev.' [...] Ne moremo biti navzoči pri evharistični mizi, ne da bi dovolili, da nas prevzame zavest poslanstva, ki ima svoj začetek v srcu Boga samega, da bi dosegli vse ljudi. Zato je misijonarska usmeritev sestavni del evharistične podobe krščanskega življenja.«¹¹⁵

---

¹¹⁰ BENEDIKT XVI., *EZL*, 82.

¹¹¹ *EZL*, 14.

¹¹² *Ostani z nami, Gospod*, 28.

¹¹³ Pt.

¹¹⁴ *EZL*, 85

¹¹⁵ *EZL*, 84.

SKLEP

Na koncu bi vas rad izročil Mariji, učiteljici evharistične duhovnosti. Če na prvi pogled evangelijski ne govorijo o tem, »pa nas Marija more voditi k temu najsvetejšemu zakramentu, saj je z njim najtesneje povezana«. Drži, kar je zatrdil Janez Pavel II., da »v pripovedi o postavitvi na veliki četrtek ni govora o Mariji«. Sicer pa to ni bilo potrebno. Čeprav ni gotovo, ali je bila Marija navzoča pri evharističnem obedu, »lahko Marijino povezavo z evharistijo izluščimo iz njene notranje države. *Marija je »evharistična žena s svojim celotnim življenjem*«. ¹¹⁶ Še več: »V določenem smislu je Marija gojila svojo *evharistično vero*, še preden je bila evharistija ustanovljena.« V veri je sprejela Božjo besedo in jo utelesila v svojem naročju ter tako »vnaprej v sebi v neki meri uresničila to, kar se zakramentalno uresniči v vsakem verniku, ki pod podobo kruha in vina prejme Gospodovo telo in kri. Zato obstaja *globoka podobnost* med Marijinim *zgodbi se*, ki ga je izrekla na angelove besede, in med *amen*, ki ga vsak vernik izreče, ko prejme Gospodovo telo.« ¹¹⁷ Globoko v srcu nosim željo, da bi nam Bog dal sposobnost sprejemati ga tako kot Marija, utelesiti ga v našem telesu in ga dati mladim kot njihovega Odrešenika.

Prisrčno vdani v don Bosku

Pascual Chávez V.
vrhovni predstojnik

¹¹⁶ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, 53.

¹¹⁷ JANEZ PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, 55.